



T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/15623
ACELE-SÜREKLİ
K-Q
TSE-ISO-EN
9000

Sayı : B.13.SGB.0.13.00.00-610- 2028
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7/15623)

11 Ağustos 2010

040787

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 21/07/2010 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-24985 sayılı yazınız.

Ardahan Milletvekili Ensar ÖĞÜT'e ait 7/15623 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler ekte sunulmaktadır. Bilgilerinize arz ederim.


Ömer DİNÇER
Bakan

EK : 1 yazı



ARDAHAN MİLLETVEKİLİ ENSAR ÖĞÜT'ÜN 7/15623 ESAS NO'LU
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP

Malumları olduğu üzere, Lizbon Stratejisi AB ekonomisini yeniden yapılandırmayı amaçlayan ve Avrupa Birliğinin genel perspektifini belirleyen bir gelişme planıdır.

Lizbon Stratejisi kapsamında üye ülkelerin kaydettikleri gelişme genel ekonomik arka plan, istihdam, yenilik ve araştırma, ekonomik reform, sosyal uzlaşma ve çevre genel başlıkları altındaki yapısal göstergeler temelinde değerlendirilmekte bu bağlamda istihdam başlığı altında, istihdam oranı, cinsiyetler arası ücret açığı, düşük ücretlilere uygulanan vergi oranı, yaşam boyu öğrenme, iş kazaları ve işsizlik oranı gibi göstergeler yer almaktadır. Ortaya konan istihdam hedefi 2010 yılına kadar AB üye ülkelerindeki toplam nüfusun yüzde 70'inin ve kadınların da yüzde 60'nın istihdam edilebilirliğinin sağlanmasıdır.

Avrupa Birliğinin İstihdam Stratejisine uyum sağlama yönünde hazırlanan Ortak Değerlendirme Raporu (JAP) Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü(İŞKUR) koordinasyonunda yürütülmekte olup kadın istihdamına yönelik JAP'ta belirtilen faaliyetler de yine anılan Kurumun koordinasyonunda gerçekleştirilmektedir.

Bakanlığımızın Program Otoritesi olduğu Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) IV. Bileşen kapsamında Bakanlığımız Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığı tarafından hazırlanan İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Program'da, "İstihdam" 4 temel müdahale alanından biri olarak belirlenmiş ve bu müdahale alanı altında kadın istihdamının artırmasına yönelik olarak "Daha önce tarımda çalışmakta olanlar dahil olmak üzere, kadınların işgücüne katılımlarını teşvik etmek ve kadın istihdamını artırmak" tedbirine yer verilmiştir.

Operasyonun hizmet bileşeni altında kadın istihdamının artırılması için etkin hizmetler geliştirmeleri amacıyla İŞKUR İl Müdürlükleri ve ilgili yerel paydaşların kurumsal kapasitelerini geliştirmeye yönelik şu faaliyetler yürütülecektir:

- Kadın istihdamının teşviki için yerel stratejiler geliştirme kapasitesinin artırılması ve buna yönelik bir model geliştirilmesi,
- İşgücü piyasası analizlerinin oluşturulması ve kadın hedef gruplarına açık istihdam fırsatlarının belirlenmesi,
- Kariyer ve mesleki rehberlik ve değişik kadın hedef gruplarına uygun danışmanlık hizmetlerinin artırılması,
- Hibe projeleri ve hedef gruplar içindeki katılımcı kadınlar arasındaki bağın güçlendirilmesi.

Ülkemizde kadınların istihdama katılımlarının artırılması, kadın girişimciliğinin desteklenmesi ve teşvik edilmesi amacıyla başta Hükümet olmak üzere, kamu kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, özel sektör, meslek örgütleri ve üniversiteler tarafından önemli projeler ve çalışmalar yürütülmekte olup bu çerçevede;

- 2003 yılında yürürlüğe giren 4857 sayılı İş Kanunuyla işveren ve işçi ilişkisinde cinsiyet dâhil hiçbir nedenle temel insan hakları bakımından ayırım yapılamayacağı hükme bağlanmıştır.

- 2007 yılında Gelir Vergisi Kanunu'nda yapılan değişikliklerle; hane içinde kadınlar tarafından üretilen ürünlerin düzenlenen kermes, festival, panayır ile kamu kurum ve kuruluşlarınca geçici olarak belirlenen yerlerde satılması sonucu kadınların elde ettikleri gelirler vergiden muaf tutulmuştur.

- Kadınların ve gençlerin istihdamını artırmak amacıyla hazırlanan ve 2008 yılında yürürlüğe giren "İstihdam Paketi"nde, mevcut istihdama ilave olarak işe alınan kadınlar ile 18-29 yaş arası gençlere ait SSK işveren priminin 5 yıl boyunca kademeli olarak İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanacağı, kreş ve emzirme odası açma yükümlülüğünün işverenler tarafından hizmet alımı ile yerine getirilebileceği hususlarına yer verilmiştir. 2009 yılında

yürürlüğe giren “Yeni İstihdam ve Teşvik Paketi”nde de söz konusu uygulamanın devam edeceği hükmüne yer verilmiştir.

- 2004 yılında yürürlüğe giren "Personel Temininde Eşitlik İlkesine Uygun Hareket Edilmesi" konulu Başbakanlık Genelgesi ile kamu kurum ve kuruluşlarının personel alımında hizmet gerekleri dışında cinsiyet ayrımı yapılmaması gerektiği hükmedilmektedir.

- Kadınların sosyo-ekonomik konumlarının güçlendirilmesi, toplumsal yaşamda kadın erkek eşitliğinin sağlanması, sürdürülebilir ekonomik büyüme ve sosyal kalkınma amaçlarına ulaşılabilmesi için kadınların istihdamının artırılması ve eşit işe eşit ücret imkânının sağlanması amacıyla hazırlanan 2010/14 sayılı “Kadın İstihdamının Artırılması ve Fırsat Eşitliğinin Sağlanması” konulu Başbakanlık Genelgesi 25 Mayıs 2010 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Ayrıca, Genelge kapsamında oluşturulan “Kadın İstihdamı Ulusal İzleme ve Koordinasyon Kurulu” Bakanlığımız koordinatörlüğünde ilk toplantısını 06/07/2010 tarihinde gerçekleştirmiştir.

- Doğum sonrası çocuk bakımının anne ve baba arasında paylaşılması esasına dayalı Ebeveyn İzni Kanun Tasarısı, TBMM’nin gündemindedir.

-Türkiye’de kadın istihdamının geliştirilmesine yönelik olarak İŞKUR ve AB Komisyonu işbirliği ile “Aktif İşgücü Programları Projesi” yürütülmektedir. Ayrıca İŞKUR tarafından düzenlenen istihdam garantili kurslardan yararlanan kadın sayısında yıllar itibarıyla artış söz konusudur. 2009 yılında düzenlenen 724 kursa katılan toplam 16.301 kursiyerin 8.126’sı yani %50’si kadındır.

- Kadın girişimciliğinin teşvik edilmesi ve desteklenmesi amacıyla; Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK), Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) ve kadın sivil toplum kuruluşları tarafından da çeşitli çalışmalar ve projeler yürütülmektedir.

- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce kamu kurum ve kuruluşları ile üniversite ve sivil toplum kuruluşu temsilcilerinden oluşturulan "Kadının Statüsü Danışma Kurulu"nın önemli gündem maddeleri arasında “kadın istihdamı ve girişimcilik” konusu yer almaktadır. Danışma Kurulunun son toplantısında alınan karar çerçevesinde, kadın girişimciliği alanında çalışan kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonun sağlanması amacıyla 4 Aralık 2009 tarihinde Ankara’da “Kadın Girişimciliğinin Desteklenmesinde Finansal Hizmetler” konulu bir çalışma grubu toplantısı düzenlenmiştir. Toplantıda, kadın girişimciliğinin finansal destekler boyutu da dahil daha kapsamlı bir şekilde ele alınması ve çalışma grubunun “İstihdam, Girişimcilik ve Liderlik” adı altında çalışmalarını sürdürmesi konusunda görüş birliğine varılmıştır.

- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün Stratejik Planında (2008-2012) kadınların sosyo-ekonomik bakımdan güçlendirilmesine ilişkin olarak, “Stratejik plan döneminde kadınların ekonomik hayata katılımlarının artırılması konusunda bilinç düzeyinin yükseltilmesi, ilgili kuruluşlarla işbirliği yapılması, kadın istihdamı ve girişimciliği konusunda ilgili tarafların yürüttükleri çalışmalara ve projelere katılım sağlanması” gibi hususlarda hedefler ve stratejiler yer almaktadır.

- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından kamu yöneticilerine yönelik olarak düzenlenen “Kadın-Erkek Eşitliği ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eğitim Programları”nda kadının kalkınmaya katılımı ve kadın istihdamının artırılmasının önemi vurgulanarak farkındalık ve duyarlılığın artırılması hedeflenmektedir.

- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü tarafından sosyo-ekonomik yoksunluk içinde bulunan vatandaşların toplumsal ihtiyaçlarının karşılanarak topluma entegre olmaları ve ekonomide aktif üretken duruma geçerek, sürdürülebilir gelire ulaşmaları amacıyla, kentsel alanda iş kurmaya yönelik, kırsal alanda ise yöre şartlarına uygun gelir getirici projelere destek verilmektedir. Proje destekleri sadece kadınlara değil 3294 sayılı Kanun kapsamındaki tüm vatandaşlara yöneliktir. Yoksul birey ya da hanelerin kendi

geçimlerini sağlayacak iş kurmaları, gelir elde etmeleri ve başlattıkları çalışmaları uzun süre devam ettirebilmelerini amaçlayan gelir getirici projeler kapsamında kentsel ve kırsal alanda kişi başı en fazla 15.000.TL, proje bazında ise 150.000.TL destek sağlanmaktadır. Destekler faizsiz, iki yıl ödemesiz olup, 8 yıl vadelidir. Kentsel alanda gelir getirici iş kurma projelerinden yılda ortalama 600-650 kadın, kırsal alanda ise 250-300 kadın yararlanmaktadır.

- Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından, 2008-2012 yılları arasında, GAP Eylem Planı'nın "Sosyal Gelişmenin Sağlanması" bileşeni altında, Sosyal Destek Programı (SODES) oluşturulmuştur. Yaşam kalitesinin yükseltilerek, toplumsal dayanışma ve bütünleşmenin sağlanmasını amaçlayan SODES ile GAP illerinde, istihdam edilebilirliğin artırılması, meslek edindirme, gelir getirici faaliyetlerin geliştirilmesi, sosyal içermenin sağlanması, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerin desteklenmesi amaçlanmaktadır. SODES'in öncelikli hedef grupları arasında, kadınlar da yer almaktadır. Hedef grubunda kadın olan proje sayısı 2008 yılı için 70, 2009 yılı için 137'dir. Bu projelere tahsis edilen ödeneğin toplam tutarı 2008 için yaklaşık 6,7 milyon TL, 2009 için ise 16,5 milyon TL'dir. Kadın istihdamının artırılması ve girişimciliğinin desteklenmesine yönelik olarak, genellikle meslek edindirme eğitimleri ve mikro kredi uygulamaları desteklenmektedir.

- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü tarafından kadın çiftçilerin hâlihazır durumda işlenmeyen arazileri tarıma uygun hale getirerek elde edecekleri ürünlerle hem kendi ihtiyaçlarını karşılamak, hem de ihtiyaç fazlasını satışa sunarak gelir düzeylerinin artmasına katkıda bulunmak amacıyla "Kadın Çiftçiler Tarımsal Yayım Projesi" yürütülmektedir.

"Kadın Çiftçiler Yayım Projesi" kapsamında 15-17 Ekim 2008 tarihlerinde Ankara'da kırsal alanda kadın konusunda çalışan paydaşlar bir araya getirilerek kırsal alanda yaşayan kadınların sorunlarına yönelik çözüm önerileri geliştirmek, ortaya konan çözüm önerileri doğrultusunda stratejik hedefler belirlemek ve ilgili taraflarca yapılacak eylemlere karar vermek amacıyla "Kırsal Alanda Kadın Çalıştayı" yapılmıştır. Çalıştay kapsamında Yoksulluk, Eğitim, Sağlık, Tarımsal Üretim, Girişimcilik ve Pazarlama, Doğal Kaynakların Korunması, Tarımsal İstihdam Örgütlenme ve Sosyal Güvenlik olmak üzere 9 çalışma grubu oluşturulmuştur.

Yapılan Çalıştayın çıktıları doğrultusunda 2009-2011 yıllarını kapsayan ve 9 tarım bölgesi dikkate alınarak bölgesel sorunların ortaya koyulması ve çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla "Bölgesel Kırsal Alanda Kadın Çalıştayları"nın yapılması kararlaştırılmıştır. 2009 yılında DPT'den bütçesi ayrılan üç ilde (Denizli, Eskişehir, Trabzon) çalıştaylar gerçekleştirilmiştir. 2010 yılında da üç tarım bölgesinde (Mardin, Tokat, Tekirdağ) bölgesel çalıştayların yapılması programa alınmıştır.

- Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Teşkilatlandırma Genel Müdürlüğü tarafından kadın girişimciliğinin desteklenmesi amacıyla özellikle kadın kooperatifçiliğinin geliştirilmesi amacıyla bilinçlendirme çalışmaları yürütülmektedir. Bu çerçevede 04/02/2010 tarihinde kamu kurumları ile kadın sivil toplum örgütlerinin katılımıyla "Ülkemizde Kadın Kooperatifleri ve Kooperatifçilik Strateji Belgesi Çalışmaları" konulu bir toplantı düzenlenmiştir. Toplantıda Ülkemizde faaliyet gösteren kadın kooperatiflerinin sorunlarının neler olduğu ve yaşanan bu sorunlara ne tür çözümlerin üretilebileceği tartışılmıştır.

- Milli Eğitim Bakanlığı Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü Halk Eğitimi Merkezleri tarafından 1994-1995 yıllarından itibaren yürütülen "Eğitici Anne (Çocuk Bakıcısı) Yetiştirme Programı"nda, çalışan annelerin çocuklarını güvenle bırakacakları okul öncesi eğitim kurumları sayıca yeterli olmadığından, bu alanda profesyonel elemanlar yetiştirilmesi amacıyla Eğitici Anne (Çocuk Bakıcısı) Yetiştirme Kursları düzenlenmiştir. Çalışan anneler de bu kurumlarda yetişen eğitici annelerden yararlanmaktadırlar. Program 1994-1995 öğretim yılından itibaren 31 ilde uygulanmakta olup bugüne kadar 18-55 yaş arası toplam 15.497 kadına eğitim verilmiştir.

- Ayrıca, Halk Eğitimi Merkezlerinde özellikle kadın ve genç kızlara yönelik gelir getirici mesleki eğitim kursları verilerek kadının istihdama katılması sağlanmaktadır. 2008-2009 öğretim yılında; 81 ilde 969 Halk Eğitimi Merkezinde, kurslardan yararlanan toplam 3.281.763 kursiyerden, 1.990.056'sı kadın, 1.291.707'si erkektir.

- Bakanlığın Mesleki Eğitim Merkezlerinde Kanun kapsamındaki 131 meslek dalında verilen eğitimle; özellikle kuaförlük, bilgisayar, muhasebe, trikotaj, turizm vb. meslek dallarında yetiştirilen kadın ve genç kızlarımız, kalfalık ve ustalık belgesi alarak kalifiye ara insan gücü olarak ya kendi işyerlerini açmakta ya da çeşitli sektörlerde çalışmaktadırlar.

